

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

вченою радою БНАУ

протокол № 8 від 30.09.2025

Голова вченої ради БНАУ

Олена ШУСТ

Наказ БНАУ № 210/0 від 30.09.2025 р.

ПРОГРАМА МІКРОКВАЛІФІКАЦІЇ

«ТОПІАРНЕ МИСТЕЦТВО»

Рівень національної рамки кваліфікацій (5 рівень)

Погодження

Керівник Програми

Алла ФІЯЛКО, доцент

Розглянуто на засіданні кафедри Садово-паркового господарства

Протокол № 4 від 19.09.2025р.

Завідувач кафедри

Алла ФІЯЛКО, доцент

Розглянуто на засіданні Вченої ради агробіотехнологічного факультету

Протокол № 2 від 15.09.2025р.

Голова вченої ради факультету

Леся КАРПУК, професор

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії Університету

Протокол № 2 від 26.09.2025

Голова НМК Університету

Тетяна Димань, професор

Профіль Програми

1. Загальна інформація	
Керівник програми	Фіялко Алла Борисівна, д-р. с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри садово-паркового господарства
Члени робочої групи з розроблення програми	Крупа Наталія Миколаївна, к.б.н., доцент; Олешко Олена Геннадіївна, к.с.-г. н., доцент
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу, який реалізує програму	Білоцерківський національний аграрний університет Кафедра садово-паркового господарства
Рівень національної рамки кваліфікацій	Рівень вищої освіти – початковий Ступінь освіти – «Молодший бакалавр» НРК України – 5 рівень QF-EHEA – короткий цикл EQF-LLL – 5
Офіційна назва програми	Топіарне мистецтво
Обсяг програми в кредитах ЄКТС та академічних годинах	Обсяг програми в кредитах ЄКТС і академічних годинах <i>4 кредити ЄКТС, 120 годин</i>
Мова(и) навчання / оцінювання	Мова(и) навчання / оцінювання <i>українська</i>
2. Мета програми	
Мікрокваліфікація «Топіарне мистецтво» має на меті ознайомити слухачів із сучасними тенденціями та практичними навичками створення топіарних форм. У рамках курсу розглядаються особливості вибору рослин для топіарного мистецтва, технології стрижки та формування крони, методи догляду за топіарними рослинами, а також вивчення принципів композиції та дизайну топіарних садів, створення ескізів та втілення їх у життя.	
3. Характеристика програми	
Орієнтація, особливості та завдання програми	Курс передбачає формування практичних навичок: - створювати концепції та ескізи топіарних форм; - підбирати садивний матеріал, розраховувати схеми їх насаджень; - готувати рослини для топіарної стрижки; - володіти основними інструментами для топіарної стрижки; - закладати та формувати прості й складні топіарні фігури; - доглядати за топіарними формами рослин та підтримувати їх декоративність.

Основний фокус програми	Курс передбачає формування практичних навичок самостійного створення топіарних форм різної складності.
4. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Програма передбачає використання найсучасніших педагогічних підходів, поєднуючи традиційні методи з інноваційними технологіями. Особлива увага приділяється практичній спрямованості навчання, використанню цифрових технологій та формуванню професійних компетентностей, необхідних для успішної діяльності у сфері топіарного мистецтва та ландшафтного дизайну.
Оцінювання	Форми оцінювання результатів навчання у програмі "Топіарне мистецтво" включають: тестові завдання, практичні роботи, створення портфоліо робіт, створення індивідуального топіарію та усні опитування. <i>Підсумкова атестація – екзамен.</i> Загальні критерії оцінок (шкала ECTS/національна шкала): 90-100/«відмінно» – слухач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, лаконічному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; 74-89/«добре» – слухач виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; 60-73/«задовільно» – слухач виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою;

	ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно; 0-59/«незадовільно» – слухач не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.
5. Результати навчання (компетентності)	
<i>Знати:</i> ➤ історію розвитку топіарного мистецтва, сучасні тенденції та напрямки; ➤ морфологічні та біологічні особливості декоративних рослин придатних для стрижки та вміти використовувати їх; ➤ технологію вирощування садивного матеріалу стрижених форм; ➤ технології стрижки та формування крони; ➤ методи догляду за топіарними рослинами; ➤ принципи композиції та дизайну топіарних садів. <i>Вміти:</i> ➤ створювати ескізи топіарних форм; ➤ володіти технологіями формування різних скульптур із декоративних рослин; ➤ самостійно виконувати стрижку та формування крони; ➤ доглядати за топіарними рослинами; ➤ створювати композиції з топіарних рослин; ➤ створювати каркаси для декорування інтер'єрів. <i>Володіти:</i> ➤ практичними навичками стрижки та формування крони; ➤ методами догляду за топіарними рослинами; ➤ навичками створення композицій з топіарних рослин.	
6. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Бордусь Олексій Олексійович, д-р. філософії, асистент кафедри садово-паркового господарства; Зелінський Богдан Валерійович, д-р. філософії, доцент кафедри садово-паркового господарства.
Матеріально-технічне забезпечення	Інструменти та обладнання <i>Основні інструменти:</i> секатори різних розмірів (малі, середні, великі); садові ножиці, кущорізи; садові пили; рулетки та лінійки <i>Спеціалізовані інструменти:</i> шаблони та лекала для формування геометричних фігур; дротяні каркаси для складних топіарних форм;

	садові драбини різної висоти; захисні рукавички та окуляри.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційні, презентаційні та навчально-методичні матеріали, електронні курси на платформах для дистанційного та змішаного навчання, ресурси для самостійної роботи, тестові завдання, відео-матеріали, рекомендовані джерела інформації.

Зміст Програми (перелік компонентів програми)

Лекції

№	Тема	Кількість годин
1.	Основні елементи топіарного мистецтва	2
2.	Техніки формування топіаріїв	2
3.	Інструменти та пристосування. Акумуляторний інструмент і бензоінструмент для роботи з топіарними формами. Ручний інструмент, особливості роботи і заточки	2
4.	Підбір рослин для формування топіарних фігур	2
5.	Нівакі та його стилі	2
6.	Культура бонсай	2
7.	Дерева на шпалерах. Арбоскульптура	2
8.	Живоплоти та бордюри. Класифікація. Агротехніка вирощування. Основи стрижки та санітарної обрізки	2
9.	Берсо, боскети, зелені кімнати	2
10.	Лабіринти. Історична довідка і сучасний розвиток. Особливості формування	2
11.	Догляд за хвойними та листяними топіарами	2
12.	Види обрізки та стрижки рослин. Обрізка та обрізування топіарних рослин	2
13.	Використання рослинних форм у композиційних прийомах формування житлового середовища	2
14.	Сучасні тенденції в топіарному мистецтві	2
Разом		28

Практичні заняття

№	Тема	Кількість годин
1.	Інструменти, матеріали та пристосування для стрижки рослин. Каркасне топіарі	2
2.	Формування асортименту деревних та трав'янистих рослин придатних для стриження	2
3.	Обрізування дерев і чагарників. Технологія створення простих класичних топіарів (куб, коло, піраміда, конус, циліндр, спіраль).	2
4.	Складні геометричні фігури	2
5.	Створення топіарних тварин	2
6.	Багаторівневі композиції	2
7.	Складні скульптурні форми	2
8.	Топіарні лабіринти та алеї	2
9.	Дерева на шпалерах. Техніки арбоскульптури (переплітання гілок, щеплення, використання дротів)	2
10.	Принципи створення різних видів топіарних клумб, ступінчастих форм, цифр та літер із рослин	2
11.	Особливості створення топіарі з українським орнаментом	2
12.	Догляд за сформованими топіарними скульптурами (регулярна обрізка, підживлення, боротьба зі шкідниками)	2
13.	Планування та підготовка до створення живих скульптур, розробка проекту для створення живої скульптури: вибір рослин, планування зростання, визначення потрібних інструментів	2
14.	Використання рослинних форм у композиційних прийомах формування житлового середовища	2
Разом		28

Самостійна робота

№	Тема	Кількість годин
1.	Морфологія та анатомія деревних рослин у контексті топіарних робіт	4
2.	Адаптація екзотичних рослин для топіарних робіт	4
3.	Акліматизація середземноморських видів в умовах України	4
4.	Створення мікроклімату для теплолюбивих топіарних рослин	2

5.	Контейнерне вирощування як метод розширення асортименту	2
6.	Селекційні досягнення у створенні стійких сортів	2
7.	Специфічні хвороби, пов'язані з інтенсивною обрізкою	4
8.	Профілактика грибкових захворювань у щільних кронах	4
9.	Шкідники топіарних рослин та методи боротьби з ними	2
10.	Екологічні методи захисту рослин у топіарних композиціях	4
11.	Застосування регуляторів росту рослин у топіарних роботах. Класифікація та механізм дії ретардантів. Оптимізація частоти обрізок за допомогою гормональних препаратів	2
12.	Екологічна безпека використання регуляторів росту	4
13.	Роботизовані системи для обрізки простих геометричних форм	2
14.	Автоматичні системи поливу та живлення топіарних рослин	4
15.	Сенсорні технології для моніторингу стану рослин. Перспективи розвитку "розумних" топіарних садів	4
16.	3D-технології в проектуванні топіарних форм	2
17.	Топіарне мистецтво як бізнес	4
18.	Збереження культурної спадщини топіарного мистецтва	2
19.	Перспективи цифрових технологій у ландшафтному дизайні	2
20.	Топіарне мистецтво в сучасному ландшафтному дизайні	4
Разом		64